

Kuvakertomus TAKO:n tammiseminaarista 20.-21.1.2014

Teksti: Antti Metsänkylä

Maanantaiaamun ilmoittautumisruuhkaa. Kuva Risto Hakomäki

Kokoelmapolitiikka on päivän sana suomalaisessa museokentässä. Niitä on kirjoitettu viime vuosikymmeneltä alkaen, ja nyt on meneillään vaihe, jossa viimeisetkin museot laativat itselleen sellaista, ja monet päivittävät tai kokonaan uudelleenkirjoittavat aiemmin tekemäänsä kokoelmapolitiikkaa. Seminaari aloitettiin laajalla osiolla, jossa tarkasteltiin TAKO-toiminnan kirjoittamista näkyviin kokoelmapolitiikkaan. Aihe keräsi seminaarin

suurimman osallistujamäärän.

Sali täyttymässä seminaarin avaamisen hetkellä. Kuva Risto Hakomäki

Seminaarin avasi Kansallismuseon uusi kokoelmajohtaja Eija-Maija Kotilainen, joka kertoi Kansallismuseon uudesta organisaatiosta sekä osallistumisesta TAKO-työskentelyyn monella tasolla. Kuva Risto Hakomäki

Kokoelmapolitiikan kirjoittamista ns. SAKU-hankkeen puitteissa selvittäneet intendentti Leena Paaskoski Suomen metsämuseo Lustosta ja projektipäällikkö Maija Ekosaari esittelivät laajassa katsauksessaan kokoelmapolitiikan laadinnassa huomioonotettavia seikkoja. Kuva Risto Hakomäki

Kokoelmapäällikkö Teemu Ahola Työväenmuseo Werstaalta kertoi näkemyksiään siitä, miten TAKO-tallennustyönjakoon osallistuminen pitäisi kirjoittaa museon kokoelmapolitiikkaan. Kuva Risto Hakomäki

TAKO:n puheenjohtaja Minna Sarantola-Weiss opastaa Lahden kaupunginmuseon kokoelmapäällikkö Sari Kainulaista alkuun power pointin kanssa. Hänen aiheenaan oli poolityöskentelyn näkyminen kokoelmapolitiikassa ja hän toi aiheeseen laajempiakin ulottuvuuksia kokoelmatyön ja museoiden yhteistyön osalta. Kuva Risto Hakomäki

Sen jälkeen kuultiin konkreettista tietoa kentältä, kokoelmapolitiikan kirjoittamisesta ja käytäntöön soveltamisesta.

Sitä esittivät amanuenssi Heidi Pekkala Tieliikennemuseo Mobiliasta ja osastonjohtaja Vesa Hongisto Museovirastosta. Kuvat Risto Hakomäki

Taidemuseopuolella aloitetusta kokoelmien kartoituksesta saatiin valaiseva esimerkki Keski-Suomessa toteutetun kattavan hankkeen tekijöiltä, kuvassa museonjohtaja Kari Kotilainen Saarijärven museosta ja amanuenssi Jaana Oikari Jyväskylän taidemuseosta. Kuva Risto Hakomäki

Näiden esitysten jälkeen siirryttiin pohtimaan ryhmissä TAKO-toiminnan kirjoittamista kokoelmapolitiikkaan, tässä ryhmä 7 Rahakammion kokouspöydän ääressä. Pöydän päässä ryhmän puheenjohtaja kokoelma-amanuenssi Sari Jantunen Lustosta. Kuva Risto Hakomäki

Ensimmäisen seminaaripäivän päätteeksi purettiin ryhmätöiden antia auditoriossa. Kuvassa ryhmää 2 vetänyt museotoimenjohtaja Hanna-Kaisa Melaranta Varkauden museoista esittelee pohdinnan tuloksia. Kuva Risto Hakomäki

Toinen seminaaripäivä alkoi osiolla 'TAKO vuonna 2014'

Sen aluksi kuultiin laaja paneelikeskustelu 'Mitä poolityöskentely antaa museoille ja edellyttää niiltä?' Tässä paneelia käynnistellään. Kuva Risto Hakomäki

Museonjohtaja Johanna Lehto-Vahtera Aboa Vetus & Ars Nova -museosta alusti poolin teemasta. Hän oli löytänyt varsin monenlaisia museoiden toimintaan kohdistuneita vaikutuksia, joita on poolityöskentelyn myötä havaittu, ja myös mahdollisuuksia joita se museolle avaa. Kuva Risto Hakomäki

Kukin panelisti käytti aluksi viiden minuutin puheenvuoron oman museonsa kokemuksista ja ehdotuksista. Tässä puheenvuoroa käyttää intendentti Elina Kallio Helsingin kaupunginmuseosta. Hänestä oikealle intendentti Anna Kangas Vantaan kaupunginmuseosta, amanuenssi Reija Eeva Etelä-Karjalan museosta, amanuenssi Anni Wallenius Suomen valokuvataiteen museosta, museotoimenjohtaja Hanna-Kaisa Melaranta Varkauden museoista sekä museonjohtaja Dan Lindholm Länsi-Uudenmaan maakuntamuseosta. Kuva Risto Hakomäki

Anni Wallenius esitteli alustuksessaan monia Valokuvataiteen museoissa mietittyjä ideoita, esimerkiksi ajatuksen poolijaon päivittämisestä. Kuva Risto Hakomäki

Keskustelussa, johon yleisökin osallistui, nousi esiin myös kriittisiä huomioita sekä monia aivan uusiakin ajatuksia toiminnan kehittämiseksi. Kuva Risto Hakomäki

Paneelin jälkeen vuorossa oli päivän odotettu kohokohta, TAKOn uuden verkkosivuston esittely. Ajatuksena on, että kaikki TAKO:a koskeva tieto mukaan lukien poolien hankkeiden lopputuotteet löytyy nyt yhdestä osoitteesta, joko suoraan tai linkitettyinä. Tallennustyoönjakoon osallistuvat museot tulevat raportoimaan työnjaon toteutumisesta sivustolle tulevan Webropol-lomakkeen kautta. Sivuston esittelivät yli-intendentti Miikka Haimila Museovirastosta ja kokoelmapäällikkö Teemu Ahola. Kuva Risto Hakomäki

Erikoisasiantuntija Anu Niemelä kertoi Museoviraston kehittämispalveluiden osuudesta TAKO:n toiminnan hallinnoimisessa, mm tallennustyönjakoraportoinnin osalta sekä yksikössä käsiteltävistä avustushakemuksista, mm. museoiden innovatiivisten hankkeiden avustuksista. Kuva Risto Hakomäki

Kansallismuseon museopalvelujohtaja Elina Anttila kävi esittelemässä Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuosi -projektia museoiden osalta. Kaavailtuun hankkeeseen olisi TAKO:n mahdollista osallistua esimerkiksi Suomi-kokoelma -ajatuksen pohjalta. TAKO on mukana hankkeen suunnittelussa. Kuva Risto Hakomäki

Tiistaiamupäivän osio päättyi tavanomaiseen "vuosikokousosuuteen". TAKO:n puheenjohtaja Minna Sarantola-Weiss esitti katsauksen TAKO:n tavoitteisiin ja niiden toteutumiseen sekä TAKO:n sijaintiin alan toimijoiden joukossa. Lopuksi hän ilmoitti luopuvansa TAKO:n puheenjohtajuudesta, jota hän on hoitanut alusta asti, viisi vuotta. Hän katsoo, että asetetuissa tavoitteissa on päästy pitkälle ja nyt on sopiva tilanne hänen keskittyä muihin asioihin ja TAKO:n saada uusia voimia johtoonsa. TAKO-työskentelyä hän ei silti aio jättää, vaikka jääkin nyt ohjausryhmästä pois. Ohjausryhmän jäsenistä kolme jättää paikkansa poolin puheenjohtajana ja ryhmän jäsenenä. Poolit ovat valinneet uudet puheenjohtajat, joista tulee ohjausryhmän jäseniä. Vaihdos on tapahtunut näissä pooleissa:

Poolin 1 puheenjohtajaksi Dan Lindholmin tilalle amanuenssi Reetta Karhunkorva Lustosta, poolin 2 puheenjohtajaksi Teemu Aholan tilalle intendentti Elina Kallio Helsingin kaupunginmuseosta, poolin 3 puheenjohtajaksi Riitta Kelan tilalle amanuenssi Johanna Jakomaa Satakunnan museosta. Muiden poolien puheenjohtajat jatkavat tehtävässään ja ohjausryhmässä. Kuva Risto Hakomäki

Minna Sarantola-Weiss ilmoitti, että TAKO-ohjausryhmän ehdokas TAKO:n uudeksi puheenjohtajaksi on kokoelmapäällikkö Teemu Ahola. Yleisöltä ei tullut muita ehdotuksia, joten TAKO:n puheenjohtajaksi vuosiksi 2014-15 valittiin Teemu Ahola. Tämän päätöksen jälkeen edellinen puheenjohtaja ehdotti lounastauolle lähtöä, mutta sitä ennen uusi puheenjohtaja astui puhujapönttöön pitämään kiitospuhetta edeltäjälleen, jonka idearikkaus, luovuus, peräänantamattomuus ja kärsivällisyys ovat tuoneet TAKO:n lähemmäksi päämääriään kuin viisi vuotta sitten olisi voitu uskoa. Eroavaa puheenjohtajaa kiitti delegaatio, johon Teemu Aholan ohella kuuluivat TAKO:n sihteerit Risto Hakomäki ja Antti Metsänkylä sekä varapuheenjohtaja Johanna Lehto-Vahtera. Kuva Anu Niemelä

Vanhan ja uuden puheenjohtajan halaus. Kuva Anu Niemelä

Tyytyväisenä väistynyt puheenjohtaja Minna Sarantola-Weiss. Kuva Anu Niemelä

Lounaan jälkeen auditorioon kokoontui hieman harvalukuisempi joukko: ohjelmassa oli maakuntamuseoiltapäivä otsikolla 'Alueellisuus versus valtakunnallisuus'. Paikalla oli siis ennen kaikkea maakuntamuseoiden edustajia. Kuva Risto Hakomäki

Iltapäivän avauspuheenvuoron käytti museonjohtaja Merja Heiskanen Kuopion kulttuurihistoriallisesta museosta. Hän tarkasteli maakuntamuseoiden roolia TAKO-työskentelyssä sekä pohti sitä, missä määrin maakuntamuseot voivat toimia erityisalojensa ohjaavina ja koordinoivina museoina yli maakuntarajojen. Hänen esityksensä oli luultavasti tämän seminaarin kriittisen puheenvuoro. Erityisesti hän toi julki pelkonsa siitä, että kokoelmatyö voi jäädä nykydokumentoinnin jalkoihin. Kuva Risto Hakomäki

Amanuenssi Johanna Jakomaa Satakunnan Museosta, yksi ohjausryhmän uusista jäsenistä, tarkasteli aihetta nuoren, neljä vuotta kokoelmatyötä tehneen museoammattilaisen silmin. Hänen käsityksensä olivat huomattavasti edellistä puhujaa

valoisampia, mutta silti täysin realismiin perustuvia. Alueellisen ja paikallisen tallennusvastuun välillä voi nähdä lievän ristiriidan, mutta käytännössä se tarkoittaa vain sitä, että paikallinen tallennus vähenee ja korvautuu muiden museoiden tekemällä tallennuksella. Kuva Risto Hakomäki

Vs. museotoimenjohtaja Heli-Maija Voutilainen Keski-Suomen museosta totesi, että TAKO-toiminnan alkaminen on osunut hänen edustamansa museon näkökulmasta oikeaan ajankohtaan, jolloin museolla asiat olivat sellaisessa pisteessä, että hyvät puolet yhteistyöstä muiden museoiden kanssa pystyttiin ottamaan vastaan. Hän korosti myös museopedagogian sekä yliopistojen kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä. Kuva Risto Hakomäki

Näiden alustusten jälkeen kuultiin kolme lyhyttä maakuntamuseon puheenvuoroa.

Ensimmäisenä puhui kokoelmapäällikkö Riitta Kela Tampereen museoista pirkanmaalaisesta ratkaisusta. Siinä ei-ammattilliset paikallismuseot tuodaan maakuntamuseon kokoelmahallintajärjestelmän piiriin. Ne myös saavat tilaa maakuntamuseon kokoelmakeskuksesta ja opastusta kokoelmatyössä. Kuva Risto Hakomäki

Amanuenssi Hanna Kyläniemi Lapin maakuntamuseosta puhui laajan pohjoisen maakunnan erityisongelmista. Maakuntamuseon toimialueella on kaksi muuta ammatillista museota, muut ovat ei-ammattillisia paikallismuseoita. Yli 30 vuotta tehtävässä toiminut maakuntamuseotutkija on ainoa henkilö, joka tuntee alueen paikallismuseoiden kokoelmat,

eikä se itse asiassa ole hyvä tilanne. Valtionosuuksien pienentäminen juuri Lapista viime vuonna koettiin suurena takaiskuna. Kuva Risto Hakomäki

Museonjohtaja Antti Mäkinen Kainuun museosta kertoi, että ajatus heidän museonsa toiminnan ulottumisesta yli maakuntarajojen tuntui ensin mahdottomalta. Asiaa tarkemmin harkittuaan hän huomasi, että sitä todellisuudessa esiintyy yllättävän paljon: kainuulaiset teollisuustuotteet ulkomailla, kainuulaiset taiteilijat ulkomailla, ystävyyspaikkakunnat, lähialueyhteistyö itärajan yli jne. Maakuntarajat ylittävään tallennusvastuuseen saattaa ehkä riittää eväitä. Kuva Risto Hakomäki

Erikoisasiantuntija Marianne Koski Museoviraston kehittämispalveluista kertoi seminaaripäivän lopuksi maakuntamuseoiden tehtävistä Museoviraston näkökulmasta. Hän tulkitsi maakuntamuseoille määriteltyjä tehtäviä niin, että TAKO-toiminta sekä alueellisena että valtakunnallisena yhteistyönä kuuluu niihin. Kuva Risto Hakomäki